

Den Gudomliga Lagens domar

Inom Shafi'iskolan delas den gudomliga lagens domar [*al-Ahkām al-Shar'īyyah*] som berör människor med religiöst ansvar [*taklīf*]¹, in i fem olika kategorier:

Det Obligatoriska [*Farḍ*]

Den som utav lydnad utför det obligatoriska gör sig förtjänt av belöning medan den som utan giltig ursäkt lämnar det obligatoriska faller i synd och har gjort sig förtjänt av bestraffning.

Det Rekommenderade – [*Sunnah, mustaḥabb, mandūb*]

Det Rekommenderade är de handlingar som Profeten ﷺ utförde. Att utföra det rekommenderade är belöningsvärt men att utelämna det är inte syndigt.

Det Tillåtna – [*Mubāḥ*]

Det Tillåtna är i sig självt varken belöningsvärt eller straffbart. Dessa handlingar kan dock belönas eller bestraffas i enlighet med deras avsikt.

Det Ogillade – [*Makrūh*]

Det ogillade är det som vi har blivit ombedda att lämna trots att det inte utgör någon synd. Den som lämnar det blir belönad.

¹ *Taklīf* är ett religiöst ansvar och personen med detta ansvar kallas för *mukallaf*. *Taklīf* utgör grunden för att kunna dömas under den islamiska lagen. Villkoren för *taklīf* är: friskt sinnestillstånd, Pubertet, blivit nådd av det islamiska budskapet. Puberteten träder in då första sädesuttömningen sker för män (detta sker ofta i en erotisk dröm) och då första menstruationen visar sig för kvinnor. Den lägsta åldern för pubertet hos män är 9 månår och hos kvinnor är 9 månår. Vid de fall där ingen menstruation uppstår eller ingen sädesuttömning sker, anses personen vara vuxen vid en ålder av 15 mån år.

Det Förbjudna – [*Harām*]

Att avstå från det förbjudna kan medföra belöning och den som syndar, eller bryter mot förbuden, har gjort sig förtjänst av bestraffning. Att avstå från de förbjudna handlingarna.

Boken om Renandet

[الطَّهَارَةُ]

الطَّهَارَةُ لُغَةً: النُّظَافَةُ وَالخُلُوصُ مِنَ الأَدْنَاسِ، حِسِّيَّةً كَانَتْ كَالأَجْنَاسِ، أَوْ مَعْنَوِيَّةً كَالعُيُوبِ.

وَشَرْعًا: فِعْلٌ مَا يُتَوَقَّفُ عَلَيْهِ إِبَاحَةٌ وَلَوْ مِنْ بَعْضِ الوُجُوهِ، أَوْ نَوَابٌ مُجَرَّدٌ.

Lingvistisk definition: Renlighet samt avlägsnande av smuts och lort, materiellt som t.ex. orenhet eller immateriellt som t.ex. bristfälligheter i karaktärsdrag.

Definition enligt rättsläran²: Handling som orsakar tillåtelse för det som krävs tillåtelse för, om än från vissa håll³. Eller enbart belöning⁴.

² Upphävande av det som hindrar det rituella rena tillståndet.

³ T.ex. tayammum, därför dess utförande tillåter inte allt som tvagningen tillåter. T.ex. två obligatoriska böner, eller tvagning för en obligatorisk bön innan tiden kommit in.

⁴ T.ex. förnyelse av tvagningen, denna tillåter inget nytt utan ger "enbart" belöning.

Renhetens redskap och former.

[وَسَائِلُ الطَّهَارَةِ وَمَقَاصِدُهَا]

لِلطَّهَارَةِ أَرْبَعُ وَسَائِلٍ، وَأَرْبَعُ مَقَاصِدٍ.
فَالْوَسَائِلُ هِيَ: الْمَاءُ، وَالتُّرَابُ، وَالدَّابِغُ، وَالحَجَرُ الإِسْتِنْجَاءِ.

وَإِنَّمَا يُطَهَّرُ الْمَاءُ إِذَا كَانَ مُطْلَقًا، وَالتُّرَابُ إِذَا كَانَ خَالِصًا غَيْرَ مُسْتَعْمَلًا، وَالدَّابِغُ إِذَا كَانَ حَرِيْفًا، يَنْزَعُ فَضَالَاتِ الْجِلْدِ وَعُقُوقَتِهِ، كَالْقَرِظِ، وَذَرْقِ الطَّيْرِ، وَالحَجَرُ الإِسْتِنْجَاءِ إِذَا كَانَ طَاهِرًا قَالِعًا غَيْرَ مُحْتَرَمٍ.

أَمَّا الْأَوَائِي، وَالِاجْتِهَادُ الَّذِي هُوَ: بَدَلُ المَجْهُودِ، فِي تَحْصِيلِ المَقْصُودِ، فَمِنْ وَسَائِلِ الوَسَائِلِ.
وَالْمَقَاصِدُ هِيَ: الوُضُوءُ، وَالعُسْلُ، وَالتَّيْمُّمُ، وَإِزَالَةُ النِّجَاسَةِ.

Till renheten finns fyra redskap och fyra former.

Redskapen är:

Vatten, jord, garvningsredskap och stenen för 'istinjā'.

Vatten renar om det är *mutlaq*, jord om den är ren och oanvänd, redskap för garvning genom skarphet för att (ha förmåga att) avlägsna rester på skinnet och dess röta samt stenen för 'istinjā' måste vara ren, sträv, och ej var av aktningsvärt ursprung.

Vad gäller behållare och individuell bedömning *ijtihad* (anstränga sig för att nå ett specifikt mål) är dessa medel för redskapen.

Formerna är: Tvagning, rituellt bad, *tayammum* och avlägsnande av orenhet.

Kapitlet om Vatten

[الماء]

الماء لُغَةً: هُوَ سَائِلٌ شَفَافٌ لَطِيفٌ، يَتَلَوَّنُ بِأَلْوَانِ الْإِنَاءِ، يَخْلُقُ اللَّهُ الرَّيَّ عِنْدَ تَنَاوُلِهِ.

أَقْسَامُ الْمَاءِ: مِنْ حَيْثُ الْحُكْمِ:

الْأَوَّلُ: الطَّاهِرُ فِي نَفْسِهِ الْمُطَهَّرُ لِغَيْرِهِ، وَيُسَمَّى الطَّهْرُ وَالْمُطْلَقُ.

الثَّانِي: الطَّاهِرُ فِي نَفْسِهِ غَيْرَ الْمُطَهَّرِ لِغَيْرِهِ، وَيُسَمَّى الطَّاهِرُ.

الماء قَلِيلٌ وَكَثِيرٌ:

فَالْقَلِيلُ: مَا دُونَ الْقَلْتَيْنِ.

وَالكَثِيرُ: قُلَّتَانِ فَأَكْثَرُ.

وَالْقَلِيلُ: يَتَنَجَّسُ بِوُفُوحِ النَّجَاسَةِ فِيهِ وَإِنْ لَمْ يَتَغَيَّرْ.

وَالكَثِيرُ: لَا يَتَنَجَّسُ إِلَّا إِذَا تَغَيَّرَ طَعْمُهُ، أَوْ لَوْنُهُ، أَوْ رِيحُهُ.

Lingvistisk definition av vatten: Det är en flytande, genomskinlig och subtil substans. Dess färg förändras utefter dess behållare. Allah skapar släckning av törst vid förtärande av det.

Det finns olika typer av vatten: Regnvatten, snö, hagel, havsvatten, brunnsvatten, flodvatten och källvatten.

Typer av Vatten utefter dess *ḥukm*:

- Rent i sig själv renande av annat, kallas renande, *ṭahūr*, och ovillkorat,⁵ *muṭlaq*, vatten.

⁵ Ovillkorat vatten, allt vatten som är fritt från villkor likt de sju kategorierna nämnda ovan. Villkorat vatten är sådant som har ett villkor som inte går att göra frigöras från den, som rosvatten, kaffe, saft m.m. Detta vatten går varken att använda till tvagningen eller borttagande av orenhet i Shafiiskolan.

- Rent i sig själv ej renande av annat, kallas rent, *ṭāhir*, vatten.

Vatten kan finnas i liten mängd och i stor mängd:

- Lite mängd vatten, när vattnet är mindre *qullatān*⁶ (217 liter).
- Stor mängd vatten, när det är *qullatān* eller mer (ca 217 liter)⁷.

Liten mängd vatten blir orent, *mutanajjis*, då något av oren, *najāsah*, natur faller i det.

Stor mängd av vatten blir enbart orent då dess smak, färg eller lukt förändras

⁶ Stor kruka eller kärl.

⁷ Det vatten som ryms i en behållare/grop med ett djup, längd och bredd av 1 1/4 alnar (En aln [*dhirâ*] är en klassisk måttenhet som utgör längden av en normalstor underarm vilket är ca 50 cm).

Tvagningen (Wuḍū')

[الْوُضُوءُ]

الْوُضُوءُ نَغَاءٌ: اسْمٌ لِعَسَلِ بَعْضِ الْأَعْضَاءِ.
وَشَرَعًا: اسْمٌ لِعَسَلِ أَعْضَاءٍ مَخْصُوصَةٍ، بِنِيَّةٍ مَخْصُوصَةٍ.

Lingvistisk definition av tvagning⁸: Ord för tvättning av en kroppsdel.

Terminologisk definition enligt rättsläran: Ord för tvätt av specifika kroppsdelar med en specifik avsikt.

⁸ Samt något som är lysande, skinande.

Tvagnings [al-wuḍū'] obligatoriska moment

[فُرُوضُ الوُضُوءِ]

الأوّل: النِّيَّةُ، الثَّانِي: غَسْلُ الوَجْهِ، الثَّالِثُ: غَسْلُ اليَدَيْنِ مَعَ المِرْفَقَيْنِ، الرَّابِعُ: مَسْحُ الرُّؤْسِ، الخَامِسُ: غَسْلُ الرَّجْلَيْنِ مَعَ الكَعْبَيْنِ، السَّادِسُ: التَّرْتِيبُ.

Tvagningen består av sex obligatoriska moment:

1. Avsikt.
2. Tvätt av ansiktet⁹.
3. Tvätt av armarna inklusive armbågarna.
4. Stryka en del av huvudet (med vatten).¹⁰
5. Tvätt av fötterna inklusive anklarna.
6. Följdenlighet.

⁹ Avgränsning på höjden är från lägsta delen av hakan till hårfästet och på bredden från ena örsnibben till den andra.

¹⁰ Om ens en droppe.

Strykning av *khuff*

[مَسْحُ الْخُفَّيْنِ]

يَجُوزُ مَسْحُ شَيْءٍ مِنْ ظَاهِرِ أَعْلَى الْخُفَّيْنِ بَدَلًا عَنْ غَسْلِ الرَّجْلَيْنِ فِي الْوُضُوءِ ،
يَوْمًا وَلَيْلَةً لِلْمُقِيمِ ، وَثَلَاثَةَ أَيَّامٍ بِلَيَالِيهَا لِلْمُسَافِرِ .
وَتَبْتَدِئُ الْمُدَّةُ مِنْ انْتِهَاءِ الْحَدَثِ بَعْدَ اللَّبْسِ .

لَا يَنْبَغُ أَنْ يَشْتَرِطَ لِجَوَازِ الْمَسْحِ شُرُوطٌ سَبْعَةٌ :

أَنْ يَلْبَسَ الْخُفَّانِ عَلَى طَهَارَةٍ كَامِلَةٍ ، وَأَنْ يَكُونَ قَوِيَّيْنِ ، وَأَنْ يَكُونَ مَانِعَيْنِ لِتُقُودِ
الْمَاءِ مِنْ غَيْرِ الْخَزْرِ ، وَأَنْ يَكُونَ سَاتِرَيْنِ لِمَحَلِّ الْفَرْضِ مِنَ الْجَوَانِبِ وَالْأَسْفَلِ ،
وَأَلَّا يَحْضُلَ لِلإِبْسِهِمَا حَدَثٌ أَكْبَرُ ، وَأَلَّا يَطْهَرَ شَيْءٌ مِنْ مَحَلِّ الْفَرْضِ ، وَأَلَّا تَنْحَلَّ
الْعُرَى .

- Det är tillåtet att stryka den yttre övre delen av ett par *khuff* istället för att tvätta fötterna vid utförandet av tvagningen. Dag och natt för den som är *muqim*, samt tre dagar och nätter för den som är resande.
- Denna tidsperiod börjar vid slutet av orsaken *hadath* (rituell orenhet) är fullbordad.

Men för att stryka på *khuffen* ska vara giltigt måste sju villkor uppfyllas:

1. Att sockarna kläs vid fullständig renhet.
2. Slitstarkhet, motståndskraft.
3. Att förhindra penetration av vatten med undantag av de hål som orsakats av nål och tråd.
4. Att täcka hela ytan som är obligatorisk att tvätta vid tvagningen, underifrån och på sidorna.
5. Att den som bär dem inte inträder i tillstånd av den större orenheten.
6. Att ingen del av ytan som är obligatorisk att tvätta vid tvagningen framträder.
7. Att sömmarna inte går upp.

Tvagnings villkor

[شُرُوطُ الوُضُوءِ]

شُرُوطُ الوُضُوءِ خَمْسَةٌ عَشْرَةٌ:

الإِسْلَامُ، وَالتَّمَيُّزُ، وَالنَّقَاءُ عَنِ الخَيْضِ وَالتَّفَاسِ، وَعَمَّا يَمْنَعُ وُضُوءَ المَاءِ إِلَى البَشَرَةِ، وَأَلَّا يَكُونَ عَلَى العُضْوِ مَا يُغَيِّرُ المَاءَ، وَالعِلْمُ بِفَرْضِيَّتِهِ، وَأَلَّا يَعْتَقِدَ فَرْصًا مِنْ فُرُوضِهِ سُنَّةً، وَالمَاءُ الطَّهُورُ، وَإِزَالَةُ النِّجَاسَةِ العَيْنِيَّةِ، وَجَزْيُ المَاءِ عَلَى العُضْوِ، وَتَحَقُّقُ المُقْتَضِي إِنْ بَانَ الحَالُ، وَدَوَامُ النِّيَّةِ حُكْمًا، وَعَدَمُ تَغْلِيْقِهَا، وَدُخُولُ الوَقْتِ، وَالمَوَالِاتُ لِدَائِمِ الحَدَثِ.

Det finns femton villkor som måste uppfyllas för att tvagningen ska vara giltig:

1. *Islām*.
2. *Tamyīz*.¹¹
3. Frihet från menstruation eller postnatal blödning.
4. Att kroppsdelarna är fria från det som hindrar vattnet från att nå huden (på kroppsdelarna för tvagning).
5. Att kroppsdelarna är fria från det som orsakar förändring av vattnet
6. Kännedom om att tvagningen är obligatorisk.
7. Att ej anta att någon av de obligatoriska momenten är rekommenderad.
8. Renande, *ṭahūr*, vatten.
9. Avlägsnande av orenhet som har lukt, smak och färg (om denna inte försvunnit efter första tvätten).
10. Att vatten rinner över hela kroppsdelarna (som tvättas).
11. Försäkra sig att tvagningen avbrutits om tillståndet klarnat.
12. Att avsikten inte förändras under utförandet.
13. Att inte binda avsikten med något.
14. Inträde av tid, (15) samt oavbruten följd hos de som är i ett konstant tillstånd av orenhet.

¹¹ Uppfattningsförmåga, förstånd. Finns flera definitioner, en vanlig använd är: att ha förmåga att äta och tvätta sig efter att ha utträttat sina behov självständigt.

Tvagnings rekommenderade moment

[سُنَنُ الوُضُوءِ]

سُنَنُ الوُضُوءِ كَثِيرَةٌ، مِنْهَا:

السَّوَاكُ، وَالتَّسْمِيَةُ، وَغَسْلُ الكَفَّيْنِ، وَالمَضْمَضَةُ، وَالإِسْتِشْقَاقُ، وَالتَّنْثِيلُ، وَمَسْحُ جَمِيعِ الرَّأْسِ، وَمَسْحُ الأُذُنَيْنِ، وَتَخْلِيلُ أَصَابِعِ اليَدَيْنِ وَالرِّجْلَيْنِ، وَالمُؤَالَاةُ، وَالتَّيَامُنُ، وَإِطَالَةُ العُرَّةِ، وَالتَّحْجِيلُ، وَالدُّكْرُ بَعْدَهُ.

Det finns många rekommenderade, *sunnah*, handlingar under tvagningen, några av dem är:

- Att borsta tänderna (*siwāk*).
- Att nämna Allāhs namn (*tasmiyah*).
- Att tvätta händerna innan tvagningen, 3 ggr.
- Att skölja munnen innan tvagningen, 3 ggr.
- Att skölja näsan innan tvagningen, 3 ggr.
- Att stryka över hela huvudet, 3 ggr.
- Att stryka öronen, 3 ggr.
- Att vara noggrann med att tvätta mellan fingrar och tår på händerna och fötterna.
- Att kontinuitet upprätthålls mellan alla moment¹².
- Att börja med höger¹³.
- Att tvätta en del utöver den obligatoriska på ansiktet.
- Att tvätta en del utöver den obligatoriska på armarna.
- Att tvätta en del utöver den obligatoriska på fötterna.
- Att åkalla [*du`ā`*] med det som har återberättats.¹⁴

¹² Obligatoriska såväl som rekommenderade.

¹³ I alla moment där det finns möjlighet att börja med höger.

¹⁴ Det är rekommenderat att vända sig mot böneriktningen med blicken höjd mot skyn och säga:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

”Ašhadu ‘an lā ilāha ‘illā ‘allāhu waḥdahu lā šarīka lahu, wa ‘Ašhadu ‘anna Muḥammadan ‘abduhu wa rasūluhu, ‘alLāhumma ‘ij‘alni min at-tawwābīna wa ‘ij‘alni min al-mutaṭahhirīna, subḥānaka ‘alLāhumma wa biḥamdika, astagfiruka wa ‘atūbu ‘ilayka.”

Saker som är ogillade under tvagningen

[مَكْرُوهَاتُ الْوُضُوءِ]

مَكْرُوهَاتُ الْوُضُوءِ كَثِيرَةٌ، مِنْهَا:

تَرْكُ النَّيَّامِ، وَتَرْكُ الْمَضْمَضَةِ وَالِاسْتِثْقَاءِ، وَالزِّيَادَةُ عَلَى الثَّلَاثِ، وَالنَّقْصُ عَنْهَا،
وَالْوُضُوءُ مِنَ الْمَاءِ الرَّائِدِ، وَالْوُضُوءُ مِنْ فَضْلِ الْمَرْأَةِ، وَالِإِسْرَافُ فِيهِ بِالصَّبِّ.

Orekommenderade moment under tvagningen.

Det finns många orekommenderade, under tvagningen, några av dem är:

- Att utelämna att börja med höger.
- Att utelämna tvättande av munnen och näsan.
- Att tvätta fler än tre ggr.
- Att tvätta färre än tre ggr.
- Att utföra tvagningen med vatten som varit stillastående en längre period.
- Att utföra tvagning med det vatten som blivit över efter en kvinnas tvagning.
- Att slösa med vattnet under tvättningen.

Saker som upphäver tvagningen

[نَوَاقِصُ الْوُضُوءِ]

نَوَاقِصُ الْوُضُوءِ أَرْبَعَةٌ:

الأول: الخارج من أحد السبيلين إلا المني.
الثاني: زوال العقل، إلا بنوم المتمكن مفعده من محل فعوده.
الثالث: التقاء بشرتي الرجل والمرأة الكبيرين الأجنبيين من غير حائل.
الرابع: مس قبيل الأدمي أو حلقة دبره ببطن الراحة، أو بطون الأصابع.

Tvagningen upphävs av fyra saker:

1. Att något kommer ut ur genitalierna eller anus, luft eller vad det än är med undantag av sädesvätska.
2. Att förlora medvetandet genom sömn eller på annat sätt. Däremot upphävs inte tvagningen av sömn med bakdelen tätt mot marken.
3. Vid hudkontakt mellan en vuxen man och kvinna som inte är mahram till varandra och det inte finns någon barriär mellan dem.
4. Att röra sitt eller någon annan människas könsorgan eller anus med handflatan eller insidan av fingrarna.

مَا يَحْرُمُ عَلَى مَنْ انْتَقَضَ وُضُوؤُهُ

يَحْرُمُ عَلَى مَنْ انْتَقَضَ وُضُوؤُهُ أَرْبَعَةُ أَشْيَاءَ:

الصَّلَاةُ, وَالطَّوَافُ, وَمَسُّ الْمُصْحَفِ, وَحَمْلُهُ.

När tvagningen upphävs blir fyra saker förbjudna:

5. Bönen
6. Ṭawāf.
7. Röra vid en Qurān.
8. Bära en Qurān.
